

La política té raons que la religió no entén

Ho va dir el filòsof alhora que director de la revista de pensament *Micromega*, Paolo Flores d'Arcais, a la conferència inaugural del congrés: “La discussió de la laïcitat que actualment patrocina l'Església catòlica no s'havia vist mai a la història.” Un combat que, a parer seu, té molt a veure amb l'accés de Joseph Ratzinger al papat, “com es va veure al discurs pronunciat a Ratisbona, quan va proposar una santa aliança de les religions en contra del pensament laic, que han arribat a titllar de *dictadura laica*”. Flores d'Arcais veia clar que “aquesta aliança tan sols podia dur allà on ha dut, a la crisi entre les diverses religions, ja que cadascuna defensa que la veritat que val és la del seu Déu”. A més, va assenyalar que a tot Europa creix la secularització, i va centrar-se en Itàlia, “on tan sols el 10% de la població és catòlica practicant”. En aquest sentit, “l'única excepció són els Estats Units, per bé que el pare de la pàtria Jefferson va dir que la religió havia de ser una qüestió privada entre Déu i la persona”. “El diàleg, per poder ser-ho, ha de deixar Déu a casa”, va sentenciar Flores d'Arcais, que no va deixar passar l'ocasió de criticar obertament aquells que gosen atacar el darwinisme, ara mitjançant l'*intelligent design*. “La raó és força més àmplia que no el seu vessant empirocientífic”, va reblar.

Religions i modernitat. L'endemà, dimecres, el congrés va fer una mirada al passat per esbrinar la relació entre les religions i la modernitat. Ramon Maria Nogués, catedràtic de biologia humana de la Universitat Autònoma de Barcelona, troba que “el sistema catòlic encara no ha paït la Il·lustració” i que “una bona religió pot conviure amb una bona ciència, però passa que el sistema eclesiàstic no té res a veure amb el catolicisme en si”. Per a ell, el “retorn d'allò reprimat”, que deia Sigmund Freud, ha derivat en “el retorn d'allò religiós”. El filòsof i professor del Centre Superior d'Investigacions Científiques Manuel Reyes Mate, al seu torn, va afegir que “la modernitat és una emancipació de la reli-

“Política i religió”. Aquest ha estat l'eix de debat del XIV Congrés de Pensament dels Octubre. Un tema del tot oportú, ara que el laïcisme és qüestionat des de les esferes catòliques, ara que l'islamisme radical fa estralls i ara que alguns pretenen imposar teories creacionistes que superen l'evolucionisme acceptat comunament. Per la taula, hi han desfilat opinions ben plurals.

PRATS I CAMPS

PRATS I CAMPS

gió, és alliberar-se'n". De la seua banda, l'historiador i capellà jesuïta Ramir Reig va recordar que "el gran impacte, al si del cristianisme, fou la reforma", i afegí que "la gran decadència cristiana prové de la Revolució Francesa, un trencament que encara no ha patit l'islam". Malgrat tot, Reig reivindica l'ateisme, "i ja em sap greu no trobar articles que el defensen, a la premsa".

Islam, laïcisme i democràcia. La següent anàlisi tenia a veure amb l'islam, i va comptar amb dues aportacions de primer nivell. El president de la Junta Islàmica Catalana, Abdennur Prado, va criticar els "entrebancs" amb què topen els musulmans que viuen entre nosaltres per tal de "tenir accés als seus drets

bàsics com a ciutadans", alhora que va demanar més sensibilització contra la islamofòbia a Europa, "com ja n'hi ha contra la judeofòbia". Per acabar, va alertar que els estats, i també la Generalitat de Catalunya, "donen suport als sectors més conservadors de les comunitats musulmanes, fins al punt d'atacar aquells que són més moderats i de bandejar les musulmanes que reclamen presència als seus òrgans de govern".

Tot seguit hi va intervenir Antonio Elorza, catedràtic de ciència política de la Universitat Complutense de Madrid, que va parlar atenció en "la necessitat de llegir críticament l'Alcorà, si no volem acabar amb una espasa a la mà". A més, animà Prado a "marcar els límits de l'islam, abans de demanar d'aturar la

islamofòbia". "Si una religió contravé els principals drets humans, cal corregir-la", va aduir. Siga com siga, va felicitar-se per l'ascens d'un alcalde musulmà a Rotterdam, "cosa que demostra que hi ha un islam progressista", i perquè hi ha "dos canals mundials de comunicació que fa poc no existien: al-Jazira i internet".

Involució de l'Església catòlica?

Segons Antoni Duato, ex-capellà, teòleg, filòsof, editor de la publicació *Iglesia viva* i promotor del portal Atrio.org, actualment cal parlar de "neotradicionalisme", més que no de "nacionalcatolicisme", per referir-se al paper de l'Església catòlica al País Valencià. Va demanar "la reforma de l'article 16.3 de la Constitució espanyola", que parla de relacions privilegiades entre l'Església i l'estat". Francesc Torralba, també teòleg i filòsof, professor de la Universitat Ramon Llull de Barcelona, va acusar "els professors de religió i els llibres de text que fan servir" de l'integrisme d'una part de la societat, i va posar com a exemple George W. Bush: "L'integrisme té una gran habilitat per dir que Déu ha dit coses que mai no va dir."

A continuació, l'ex-ambaixador espanyol al Vaticà i profund estudiós de la religió catòlica, amb una llarga obra en defensa de l'ateisme, Gonzalo Puente Ojea, va assegurar que "a Espanya encara patim les conseqüències del colp militar del 1936", i igualment va explicar que hi troba a faltar "debats públics sobre Déu". Això a banda, va raonar que "la metafísica cristiana és una gran mentida" i que "l'animisme és producte de les tempestes oníriques de l'home, que arran d'això va crear la imatge de l'esperit".

La cloenda anà a càrrec de Victòria Camps, catedràtica de la Universitat Autònoma de Barcelona, per a qui "a les societats laiques, els problemes no tenen tant a veure amb l'àmbit del culte com amb el de la moral: la bioètica, la recerca embrionària, l'educació moral..." I se centrà en l'assignatura d'educació per a la ciutadania, "normal en un estat laic". Va citar Kant "quan hi ha desacord sobre la moral que ha de promoure l'estat, preval la moral de cadascú", però tot seguit va expressar que "la moral laica sap que hi ha veritats morals racionals: els drets fonamentals de la persona".

Victor Maceda

Paolo Flores d'Arcais parla al costat del coordinador del congrés, Gustau Muñoz.

Victòria Camps

PRATS I CAMPS

PRATS I CAMPS